

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,

Zápolya-utca 1-6 szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJIER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy hóra — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 259. szám.

Szerda, nov. 11.

Leánynevelés az életnek.

Nagybeeskerek, nov. 11.

Közéletünk sokféle bajairól való elmélkedéseink közepette, tekintünk egyszerűen abba a műhelybe, ahol minden közéleti baj forrását keresni szoktuk: a gyermekszobába, az iskolába, ahol azt a jövő generációt nevelik, amely örökösévé lesz közéleti berendezkedésünknek, annak minden bajával, örömével egyetemben.

Örvendetes jelenség, hogy napilapjaink utóbbi időben mind többet foglalkoznak a nevelés problémáival és különösen sokat olvastunk itt nálunk is a fiuknak a gyakorlati életre, a produktív munkára való nevelésének nagyfontosságáról. Kétségtelen, hogy hazánk jövő sorsára döntő befolyással lesz, hogy mennyire leszünk képesek a fiukat minnél nagyobb tömegekben az ipari, gazdasági- és kereskedelmi pályákra szorítani és a nem produktív, de ijesztően túltömött u. n. uripályákról elterelni. Mindenki meg van róla győződve, hogy ez a kérdés nagyon fontos, mondhatjuk az országra nézve létkérdés, és mérvadó helyen is látszik a törekvés, hogy ezt az iskolákkal, vagyis az ifjuságnak a gyakorlati pályákra való nevelésével oldják meg, azért van napirenden a polgári-, kereskedelmi-, ipari- és egyéb szakiskolák reformjának a kérdése, amelyeknek szerencsés megoldása korszakalkotó lesz hazánk kulturtörténetében.

A gyakorlati életre való nevelés kérdésének ilyenkor való tárgyalása azonban nagyon egyoldalú, mert megfelelkezünk a másik, nem kevésbé fontos kérdéssel: a leányneveléssel, mintha ez nálunk teljesen megoldott kérdés volna és teljesen megfelelné a gyakorlati élet követelményeinek.

Pedig hát e téren is sok kívánni valónk van, nekünk leányos szülőknél, mivel leányainkat mindenre neveljük, tanítjuk, csak arra nem, ami legtermészetesebb jövő hivatásuknak kellene lenni. Bármit is mondjanak a férjhez nem ment feministák, a nőnek első sorban az a hivatása, hogy háziasszony legyen, családot alapítson és családjának, férjének, gyermekeinek, szóval háztartásának szentelje egész idejét, egész erejét; amely családnál ez nincs így, ott a családi élet sokat veszít bensőségből, melegéből. A nőnek, mint jó háziasszonynak, nemcsak erkölcsi, de anyagi tekintetben is oly nagy az értéke, hogy a háztartás körül kifejtett munkássága fölér a házon kívül szerzett keresettel. Erre a hivatásra kellene leányainkat nevelni, tervszerűen előkészíteni. Serdülő leányaink gondolkodásmódja veszedelmesen ferde. Mindennel szívesebben foglalkoznak, mint a házi teendők végzésével. Szinte irtóznak mindama munkáktól, melyek őket egykoron a jó háziasszonyságra képesítették. A konyha az a szakácsnő, vagy a mama birodalma kizárólagosan, a főzőkanálhoz, mosóteknőhöz, vasalóhoz nagyon gyenge és fiatal akkor, amikor már elég erős egy reggelig tartó multság áttáncolására.

Nem tagadható, hogy sokban hibás e tekintetben a családi nevelés is, de — habár nem szívesen keressük a társadalom minden hibáját az iskolában — a mulasztás nagy részét leányiskoláink hiányos rendszerére kell áthárítanunk. A polgári leányiskola 4 osztályának elvégzése után a szülő valóban zavarban van nálunk, mit kezdjen kicsinek nagy, de nagynak meg kicsi leányával. A vagyonos magyar családok leányai még ma is elég sűrűn keresik föl a

külföldi leánynevelő-intézeteket, ahol drága magyar pénzen telítik őket idegen érzéssel, idegen szokásokkal. Igaz, hogy itt mintaszerű háztartási iskolákat, tanfolyamokat találnak, de éppen itt vesznek el a háztartásnak azok a magyar nemzeti vonásai, amelyek az igazi magyar háztartást, magyar gazdaasszonyt, oly meleggé, oly igazán vonzóvá teszik. Akinek vagyoni viszonyai nem engedik, hogy leányát a fővárosba, vagy a külföldre küldje és még is azt akarja, hogy a serdülő leány legérzékenyebb, legveszedelmesebb korszakát még iskolában töltsse el, annak nálunk, Magyarországon, csak egy menedéke van — a tanítónőképző.

Van nálunk Magyarországon 36 tanítónőképző, amelyek állandóan túltömöttek, minden tanév elején óriási túlekedés a fölvetéért, képviselők és más nagybefolyású emberek kilincselnek ilyenkor ezrekre menő, mindenféle társadalmi állású szülők leányának fölvetéle érdekében és ezt mind olyan cím alatt, hogy a nőt is ellássuk az egyedül való megélhetés lehetőségeinek fölitételeivel, mintha bizony a betöltetlen tanítónői állás ezerszámra volna hazánkban. Nem csoda, ha — egy kis nagyítással élve — ma már hazánkban minden második nőnek van tanítónői oklevele, de csak minden 100-ik ért a háztartáshoz. Hogy az évről-évre nagy számban képesített tanítónők álláshoz juszanak, ma már alig lehet beszélni, amikor egy falusi tanítónői állásra vagy óvónői állásra százszámra érkeznek a kitűnő oklevéllel felszerelt pályázatok.

Hogy pedig ennek a túlnagy tanítónői kontingensnek, hol mutatkoznak mindenütt a hátrányai, az erkölcsi oldalán

A „TORONTÁL” tárcája.

Az őrangyal.

A kis Lucy, bár alig ért még tizenöt tavaszt, betegágyán nyögve, közel járt hozzá, hogy kilehelje ártatlan gyermekét lelkét.

Szülei, szegény földmivelő emberek, kiknek egész vagyonuk sovány szántóföldjük közepén álló kunyhójokból telt ki, végképen le voltak verve, mert gyöngéden szerették a szép kis haldoklót.

Különösen az édesanyja volt kétségbe esve; mindenekelőtt, mert az anyja volt és aztán mert a kunyhó messze esett a falutól és attól félt, hogy a plébános későn fog érkezni. Mint rendkívül vallásos asszony, keserű könyeket sirt arra a gondolatra, hogy a lánykaja elhal anélkül, hogy meggyónhatna s a pap feloldozhatná őt.

— Ami azt illeti, sohase aggódjék, asszonyom, mondta egy olyan nyájas hang, hogy a szülek minden fájdalmuk dacára elbűvölten hallgatták.

Ugyanakkor a haldokló ágya mögött egy kissé homályos fehér alakot láttak, felmagaslani hatalmas szárnyakkal.

— Én Lucy védangyala vagyok, folytatta a hang és azt hiszem, hogy az angyal méltán helyettesítheti a papot minden hátrány nélkül. Vonuljanak félre, ott abba a sarokba és ne fordítsák erre a fejüket. A lánykájok el fogja nevelni a vétkeiket és miután teljesen ártatlan, egy pillanat alatt készen leszünk.

Ritkán esik meg, hogy fiatal leány gyónjon

egy angyalnak; abban az időben azonban megtörténhetett. Lucy csakhamar meggyónta apró vétkeiket; az isteni küldött meg akarta őt áldani, feloldozni őt nem a kezeivel, de a szárnyaival, mikor a lánykának egy nagy vétek jutott az eszébe, melyet a múlt héten követett el.

Nagyon megtetszett neki egy pompás rózsaszín selyemnyakkendő, melyet a szomszéd lány mutatott neki s ellopta. Kettős vétek: kacérság és lopás. Az angyal nagy zavarba jött.

— Nem tudom, mondta, feloldozhatlak-e ilyen nagy vétek alól. Hol van az a kendő?

— A párnám alatt, édes jó angyal.

— Vissza kellene az illetőnek adni.

— Oh, szívesen megtenném. De nem tehetem. Amilyen beteg vagyok, egy lépést sem bírok tenni, sőt az ágyamról sem szállhatok le; és a szomszédék az erdőn tul laknak.

— Az nem baj, mondta az őrangyal, ki mindenre meg tudott felelni. Cseréljünk egy pillanatra: add nekem a betegségedet és én az ágyban maradok helyetted, míg te visszaviszed a kendőt. A szüleid nem vesznek észre semmit; a paplan alá rejtem a szárnyaimat.

— Ugy teszek, amint mondod, felelte Lucy.

— Vigyázz azonban, hogy ne töltsd az időt utközben. Képzeld el, hogy mi történnék, ha útna a halálod órája, mielőtt visszatérnél: nekem kellene meghalnom helyetted; ami rendkívül illetlen dolog lenne, miután én halhatatlan vagyok.

— Ne felej, jó angyalom! Nem tesznek

ki ilyen nagy szerencsétlenségnek. Pár perc elég lesz, hogy menjek és visszatérjek.

Erre a lehető legjobb kedvvel kiugrott az ágyból, sebtében felöltözködött egész csendben, nehogy magára vonja a szülei figyelmét, kik, a mint oda fordultak, a vánkoston egy kedves halvány arcot láttak, szöke hajjal; kétségen kívül ez az angyal volt, ki a takaró alá rejtette szárnyait.

Szökdelve a faágak közt, átvette magát az árkokon, Lucy sietett, amint birt. Bár már sötét éjszaka volt, sokkal jobban ismerte az utat, sem hogy eltévedt volna. Hamar a szomszédék házához ért, belépett kopogtatás nélkül s mert szerencsére senki sem volt otthon, a kendőt egy batyuba dugta és hazafelé vette az útját.

Az igazat megvallva, nem sietett annyira, mint az imént. Talán mert habozott visszaadni az őrangyalának az egészségét, melyet az neki kölcsönzött? Távoloról sem. Nagy hálát érzett iránta, amiért biztosította számára az örök üdvösséget s kész volt megtartani ígéretét. Semmi esetre sem hagyja őt meghalni maga helyett.

Ha nem futott mostan, kimerültsége volt az oka. Aztán fülemüle dalolt a hold által megélesztőzt galyak közt és mit édesebb hallgatni, mint az ilyen éjjeli dalt? Ó, fájdalom, utójára hallja.

S egyidejűleg szomoruan gondolta el, hogy holnap holdas csillagos ég lesz és ő nem látja azt. Iszonyatos volt az az ágy, melyben örökre el fog aludni. De lerázta magáról ezeket az aljas bánatokat.

Sietett és már látta a homályban a rozoga

KÉZIMUNKARAKTÁR MINDENFÉLE MINŐSÉGBEN

984-54

BENÓ TESTVÉREKNÉL EZELŐTT KOKITS A. F.

RÖVID-, DIVAT- ÉS JÁTÉKÁRU KERESKEDÉS „A PILLANGÓHOZ” NAGYBECSKEREK.

kívül csak egyet óhajtók fölemlíteni, hogy vannak, akik a rendkívül nagy cseléhiányt is a sok tanítónőképzőnek tulajdonítják. És ha mindezekhez hozzáteszünk, hogy egész Magyarországon a sok tanítónőképző mellett csak 2 női ipariskola és egyetlen egy háztartási tanfolyam van — a fővárosban, akkor valóban itt van az ideje, hogy illetékes helyen komolyan gondolkozzanak a sok tanítónő számának a csökkentéséről és így nemcsak a fiuknak, de a nőnek gyakorlatibb nevelése is napirendre kerül.

Örömmel halljuk, hogy a Messinger-intézet ilyen háztartási tanfolyam létesítését tűzte ki legközelebbi feladatául. És ha itt igaz magyar háztartásra fogják tanítani a leányokat, úgy ez nemcsak városunkban, de országszerint hiányt fog pótolni.

Egy leányos szülő.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órától kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 9/15 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfürdő. A kádfürdő reggel 6-tól este 7-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

A szabad iskola (munkásgimnázium) november havi előadásai a következők:

November 11-én 8-tól 9-ig Történelem; 9-től 10-ig Gazdasági földrajz.

November 13-án 8-tól 10-ig Magyar irodalom.

November 17-én 8-tól 9-ig Fizika; 9-től 10-ig Gazdasági földrajz.

November 20-án 8-tól 9-ig Történelem; 9-től 10-ig Gazdasági földrajz.

November 24-én 8-tól 9-ig Történelem; 9-től 10-ig Magyar irodalom.

November 27-én 8-tól 9-ig Fizika; 9-től 10-ig Nemzetgazdaságtan.

December 7. Közig. bizottság ülése.

December 10. Rendkívüli megyei közgyűlés.

— **A csendőrség köréből.** Forgách Elemér csendőrfőhadnagy, akit Friedrich Róbert helyébe Csikszerecz Róbert Nagybecskerekre helyezték át, ma vonult be az itteni csendőrséghez.

— **A szabad iskola mai előadása.** A kulturális egyesület munkásgimnáziumában ma este előadás lesz. És pedig 8—9-ig történelem, 9—10-ig gazdasági földrajz.

— **A gabonakereskedelmi tanfolyamon** a második előadás folyó évi november hó 12-én, csütörtökön délután 6—8-ig tartatik meg, melynek tárgyköre a következő: A gabonaművek és

minőségük ismertetése; mérés, súly, keverék. A gabonaművek betegségei. Raktározás. Elevatórok. A tanfolyamra rendes hallgatók gyanánt beiratkozni óhajtók a felső kereskedelmi iskola igazgatójánál jelentkezhetnek.

— **Dr. Jeszenszky budapesti ügyvéd.** Dr. Jeszenszky Géza nagyszentmiklósi ügyvéd, Nákó Sándor gróf fiúmei kormányzónak uradalmi ügyésze az „Országos Gazdasági Bank” ügyésze lett s így Nagyszentmiklósról Budapestre teszi át ügyvédi irodáját. Dr. Jeszenszky Géza Torontálvármegyében ugys mint kiváló publicista, hiszen hosszú éveken át állott a „Felső Torontál” élén, de főleg mint kiváló szónok mindenha jelentős szerepet játszott s így távozása közéletünkre nemcsak egy rokonszenves, közkedvelt úri embernek, de egy kiváló képzettségű, jeles tehetségű vezetőférfi elvesztését jelenti. A vármegye közönségének osztatlan rokonszenve kíséri új működési körébe.

— **Kitüntetett nagybecskereki kertész.** A szegedi Magyar Műkertészek és Kertgazdák Országos Egyesülete legutóbb Aradon chrysanthemumkiállítást rendezett, amelyen Oláh Gábor nagybecskereki városi kertész kiállított chrysanthemumjaiért az ezüst érmet nyerte.

— **A kegyes-tanítórend névtára.** Az ország közoktatásának és az ifjú nemzedék nevelésének egyik kiváló tényezője, a magyar kegyes-tanítórend kiadta névtárát, amely az 1908/9-iki iskolai évre szól. A füzet a rendi szervezet ismertetése mellett ezuttal is számos adattal szolgál a piaristák dícséretes és a kultúrára oly hasznos tevékenységéről.

A kegyes-tanítórend egyetemes főnöke Rómában Sanchez Manó; kormánytanácsának tagjai ugyanott Cianfrocca Rafael, Bertolotti Egyed, Váry Gellért és Tadin Antal. A magyar kegyes-tanítórend főnöke Magyar Gábor, címzetes királyi főigazgató, a Ferenc József-rend lovagja, az Országos Közoktatási Tanács előadó tanácsosa, Szeged város díszpolgára és a szegedi Dugonics-Társaság tiszteletbeli tagja, aki tiz esztendeje áll a rend élén. A rendfőnöki titkár Hénap Tamás dr. kormánytanácsos. A rend tagjainak névsorát nézve, látjuk, hogy az egyes tagok nem csak a tanítás, hanem a tudomány mezején is számottevő munkásságot fejtenek ki. Most 397 tagja van a rendnek, közülük 124 növendék. Az áldozópapok közül kettő gyémánt- és kettő aranyismis. Van azonkívül a tagok közt egy egyetemi nyilvános rendes tanár, két magántanár, egy tankerületi főigazgató, 209 okleveles tanár, tizenkét szakvizsgás tanár. Az anyagi és szellemi ügyek vezetésével kilenc rendtag foglalkozik, egy tagja a római egyetemes kormánytanácsnak, egy rendtag a képviselőház részére a régi országgyűlési emlékeket gyűjti és rendezzi. Általában 242 rendtag működik a közoktatásügy terén. A rend

Iszonyu dolog történt azonban egész váratlanul; a király egy napon eltűnt és senki sem tudta, hogy hová lett.

Amint egyedül maradt, amint boldogtalanná lett, Lucy visszaemlékezett az anyagra, ki hasztalan várta rá. Keserű szemrehányást tett magának, hogy halálra kárhóztatta a könyörületes halhatatlant. Egy napon azután szegény asszonynak öltözve, a kunyhó felé vette az útját. Megbánó zarándokként látni akarta a helyet, hol az szenvedett, ki kitette magát érte.

A kunyhó már csak romhalmaz volt, dudvák és labodák főzött. Megtudta, hogy lakói kedves lányuk halála után idegen vidékre költöztek. A lányka a kis falusi temetőben nyugszik. Így tehát a jó angyal meghalt ő helyett! Kimegy legalább imádkozni a sírján. Letérdelt egy sírnál, melynek a keresztjén a Lucy nevet olvasta. Marcangolta szívét a fájdalom. Zokogva esdette az ég kegyelmét. Egy szelid, nyájas hang szólalt meg ekkor mellette:

— Ne essél kétségbe, Lucy; a dolog nem vett olyan rossz fordulatot, mint te képzeled.

— És a kereszt mellett egy fehér alak magaslott fel csillogó szárnyakkal.

— Én a védangyalod vagyok, folytatta a hang s minden rendben van, miután te itt vagy. Siess a kereszt alá feküdni és én elviszem lelkedet a paradicsomba.

— Oh jó angyalom, mennyire kellett szenvedned az én hibám miatt s mennyire unhattad magadat olyan hosszú ideig egyedül ebben a sírban!

— Mindjárt sejtettem, hogy nem térsz egyhamar vissza s a szerint tettem meg az óvintézkedéseimet. Egy átalakot hagytam az ágyban, magam pedig utánad mentem s míg ott kellett volna feküdnöm helyetted a sírban...

— Oh s ez alatt hol voltál, jó angyalom?

— A királyi palotánkban, királyném, hol majdnem oly forrón szeretél, mint a hogyan szeretni fogsz mindjárt a paradicsomban.

Catulle Mendès.

huszonöt gimnáziumban — köztük a nagybecskerekében — tanít: a növendékek összes száma a múlt iskolai évben 8904 volt. A legidősebb rendtag Kustár Ignác gyémántismis áldozópap, nyugalmazott gimnáziumi rendes tanár, aki 1813-ban született és 1831-ben öltözött be. A múlt évben két halottja volt a rendnek: Cserei József főgimnáziumi tanár, házi másodfőnök és Erdélyi Károly dr. főgimnáziumi igazgató.

A nagybecskereki rendház tagjai Balácsi József házifőnök, tanulmányi ügykezelő, a főgimnázium igazgatója, Farkas Ignác házi másodfőnök és lelkiatya, Csintalan Pál főgimnáziumi hitész, Czirbusz Géza bölcészettudor és Kovács Endre, továbbá Hadady Géza ideiglenes nyugalomban.

— **Meteor novemberről.** Meteor, a jeles magyar időjós legújabbban a következő jelentést közli a novemberi időről:

November hideg jellege inkább csak a Napon előjött erőhatások következménye lévén, annak egy egész tengelyforgását követően visszafordulhat, úgy hogy 14-ike után, még az újra beállott éjjeli fagyok visszafordulását remélhetjük, vagyis enyhébb időt, de változatos jelleggel a 20—21-iki esomópontok hatáskörében, mely 23-ika körül csapadékokat is ígér, valamint a 30-iki is, míg a 25. és 29. közt állandóbb jellegű idő várható.

— **Országos vásár Nagybecskereken.** A város polgármestere ezúton is közhírré teszi, hogy Nagybecskereken a november havi országos vásárt 19., 20., 21. és 22-dikén tartják meg. A vásárra szabályszerű marhalevéllel mindenféle állat felhajtható.

— **Megfagyott ember.** Lapunk tegnapi számában már közöltük, hogy Révész Imre csendőr tegnap hajnalban portyázás közben a régi vasuti állomás közelében egy megfagyott emberre talált, akit azonnal a kórházba szállítottak. Most arról kapunk hírt, hogy a szerencsétlen ember tegnap délután 2 órakor a kórházban meghalt, anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna s így kitétel sem lehetett megállapítani. Az elhunytat ma délután temették el a kórházból.

— **Tüzeset.** Zsembery Pál nagybecskereki földbirtokosnak a Tomaszváci-utcában lévő házában ma reggel 6 óra tájban kigyuladt a kémény, amitől aztán a padlás gerendái is tüzet fogtak. A tüzet szerencsére azonnal észrevették s eloltották, mielőtt még elérjedt volna s így a tűzoltóság segítségére nem is volt szükség.

— **A szóváltás vége.** Mint Utvinből jelentik, ott tegnap délelőtt Vrabetz Izekin Belinczán Trifut az ottani községi kocszmában a közöttük támadt szóváltás közben előrontott forgópisztolyával hasba lötte. A megsebesültet beszállították a temesvári szanatóriumba, hol most a halállal vívódik. A vizsgálatot megindították.

Mindennek az idő a legalaposabb próbája. Különösen áll ez a gyógyszerre nézve. Ha mérlegeljük, hogy a „Scott-féle Emulsió” 30 év-nél hosszabb próbát állott ki, úgy tényleges jó-ságáról bizony meg lehetünk győződve. A „Scott-féle Emulsió” főleg csukamájolajból áll. Ezt azonban teljesen jó ízű és mindenkinél könnyen emészthető formában nyújtja. A „Scott-féle Emulsió” minden gyógyszerárban raktáron van. (1)

TÁVIRATOK

A választói reform a képviselőház előtt.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, nov. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) A delegációs szünet után ma délelőtt tartotta a képviselőház első ülését, amely elé minden körben szinte lázas érdeklődéssel tekintettek, miután úgy állapították meg, hogy a kormány ezen az ülésen terjeszti a Ház elé a választói jog reformjáról szóló törvényjavaslatot. Ez a nagy érdeklődés a Ház külső képén is meglátszott, mert úgy az ülésterem, mint a karzatok, zsufolásig megteltek. Az érdeklődők a mai nap parlamenti eseményeiben nem is csalódtak, mert Andrássy Gyula gróf belügyminiszter a képviselőház mai ülésén közel másfélórás beszéd kíséretében tényleg a Ház elé terjesztette az általános választói jogról szóló törvényjavaslatot. A miniszter kíséretében a pluralitás ellenzői többször

viskót a mező közepén, mikor zeneszó hangzott fel a távolban. Táncoltak az egyik tanyai lak fészereben. Megállott és zavartan, elragadtatva, hallgatózott. Elgondolta magában, hogy az a tanya egészen közel van, hogy egy kis keringő, egy iciny-piciny keringő nem tart sokáig; rossz dolog ugyan várakoztatni az angyalt, aki szenved helyette; de utóvégre az óra, melyben meg kell hálnia, talán még sincs olyan közel, mint gondolják.

Az első keringőt a második és több más követte. Mindegyik előtt „ez lesz az utolsó” gondolta Lucy, azután megyek meghalni. A zene felhangzott; a lánykának nem volt ereje távozni. Leiki furdalásokat érzett okvetlenül, de ezek a lelkifurdalások vele táncoltak.

Mégis, mikor éjfél ütött, összeszedte minden erejét. Egy pillanatig sem marad tovább! Újra elfoglalja helyét a halálos ágyon. Amint a bálból kiment, egy olyan szép fiatal emberrel került szembe, aminőt még álmában sem látott.

És ez nem volt paraszt, sem a szomszéd kastély lakói közül senki, hanem maga a király, ki vadászatról hazatérve, eltévedt s megpihent a tanyán, hogy lássa, miként mulat a föld népe.

A Lucy láttára elámult, sohasem látott az udvarnál olyan gyönyörű hercegnőt, mint ez a paraszt lány és egészen elsápadt, míg ez fűlig pirult. A király ki is jelentette legott, hogy a szive örökre fogva van és nem lesz más a neje, mint ez a leányka. Fogatjába ültette Lucy-t s indult vele a palotájába. Lucy kelemesen meghatva foglalt a fogatban helyét, bár fájdalommal gondolt az anyagra, ki haldoklik a kunyhóban, vagy talán már meg is halt.

Királyné lett belőle, fényben, pompában, örömek közt folytak napjai, különösen elragadta pedig, hogy a király forró szerelmet áruít el iránta. Uralkodásuk alatt nem viseltek háborút, annyira elfoglalva tartotta őket a szerelem.

Ily örömeik közepette Lucy ritkán gondolt a védangyalára; boldogsága nem engedett időt neki a bánatra.

megzavarták és itt-ott zajos jelenetek is fordultak elő, sőt az egyik demokrata képviselőt még a mentelmi bizottság elé is utasították.

Justh Gyula elnök pontban 10 órakor nyitja meg az ülést. A képviselők majdnem teljes számban jelen vannak és megjelent a kormány valamennyi tagja is.

Az elnöki jelentések során Justh Gyula előterjeszti, hogy Bánffy Dezső báró hat heti szabadságot kér, amit a Ház megad. Előadja továbbá, hogy Vinkovich Bózsó horvát képviselő mentelmi jogának a megsértését jelenti be. Ezt a mentelmi bizottsághoz utasítják.

Jekefalussy Lajos honvédelmi miniszter betérjeszti az 1904-ben beszerzett ismétlő-puskák költségeiről szóló jelentést.

Most élénk mozgás és várakozás közben Andrassy Gyula gróf belügyminiszter emelkedik szólásra.

Alig hogy beszédébe kezd, egy hang hallatszik:

— Mi van a becsülettel? (Nagy zaj, lármás kiáltások a függetlenségi párttól: Ki az, ki mondta? Jelentkeztek!)

Ivánka Milán nemzetiségi képviselő feláll és kijelenti, hogy ő volt a közbeszóló. (Nagy zaj, láрма, „ki vele” kiáltások.)

Miután a zaj lecsillapult, Andrassy Gyula gróf belügyminiszter mindenekelőtt kijelenti, hogy visszautasítja azt a vádaskodást, mintha ő a szavát megszegte volna. Ráter azután a javaslat ismertetésére és álláspontjának az indoklására. Szerinte a jelen viszonyok között más választói reformot nálunk nem lehet csinálni. Az a véleménye, hogy öngyilkosság volna az országra nézve olyan választói jogot megalkotni, mint a milvet a szociáldemokraták és a nemzetiségek akarnak. Ez a sötétbe való ugrás volna, mert úgy véli, hogy ma senkisé tudja, hogy ez milyen következményekkel járhatna az országra. Itt azután a segítség már nagyon bajos lenne. A plurális választói jog után azonban, amely szerinte kárt nem tehet, ha kívánatosnak és szükségesnek látszik, még meg lehet csinálni az általános titkos közvelein választói jogot. Az általa benyújtott törvényjavaslat mindenkinek megadja a választói jogot s nem zár ki semmiféle elemet az alkotmányos jogokból.

Mindezeket Andrassy többszörös közbeszólások mellett mondta el s különösen Pető Sándor demokrata képviselő zavarta többször a minisztert. Mikor már vagy tizedszer közbeszól, az elnök kijelentette, hogy Andrassy beszéde végén meg fogja kérdezni a Házat, ne utasítsa-e Petőt viselkedése miatt a mentelmi bizottsághoz.

Közben Andrassy gróf belügyminiszter folytatja beszédét és hangoztatja, hogy egyszerre birtelen semmit sem lehet megcsinálni és mindenben kell bizonyosátmenetnek lenni. Miután még elmondja érveit a nyílt szavazás, a közvetett, az analfabéta választói jog, valamint a pluralitás mellett, a Ház asztalára teszi a törvényjavaslatot s kéri a képviselőházat, hogy azt nyomassa ki, osztassa szét és küldjön ki a törvényjavaslat előzetes tárgyalására egy 30 tagu bizottságot.

A terjedelmes, vaskos kötetet képező törvényjavaslat a már ismert dolgokat tartalmazza, t. i.: szavazati joga van minden 24 évet betöltött férfinak, aki 1 év óta valamely községben lakik. Aki írni, olvasni tud, annak közvetlen szavazati joga van, az írni és olvasni nem tudók pedig közvetve szavaznak. Egy szavazata van azoknak, akik 4 középosztályt végeztek, vagy olyan állásban vannak, mely e képzettségnek megfelel, vagy akik 20 korona egyenesadót fizetnek, továbbá, akik 5 év óta ugyanazon munkaadónál vannak szolgálatban. Hármasszavazati joguk van azoknak, akik legalább középiskolát végeztek vagy a megfelelő feltételek

mellett legalább 50 korona egyenes állami adót fizetnek.

A törvényjavaslat junktimban áll a választókerületek beosztásáról szóló törvényjavaslattal s egyik a másik nélkül nem emelkedhetik törvényerőre.

A minisztert a javaslat betérjesztése után a Ház nagy többsége zajos éljenzéssel honorálta.

Ezután következett Pető Sándor ügye. Az elnök ugyanis megkérdezte a Házat, hogy Pető Sándort viselkedése miatt a mentelmi bizottság elé utasítsa-e és a képviselőház többsége Petőt a mentelmi bizottság elé utasította.

Most Mezőfi Vilmos azt indítványozza, hogy a törvényjavaslatot ne egy ad hoc bizottság, hanem az osztályok elé utasítsák.

Wekerle ezt ellenzi, amire Mezőfi visszavonja indítványát s a Ház nagy többsége kimondja, hogy a törvényjavaslat kinyomattassék, szétosztassék és egy bizottság küldessék ki a törvényjavaslat előzetes tárgyalására. A bizottság tagjait majd csak később választják meg.

A választói reform eseménye után a többi dolgok alig keltettek érdeklődést és Wekerle Sándor miniszterelnök általános figyelemtelenség között terjesztette be a Bosznia és Hercegovina annexiójáról szóló törvényjavaslatot, Hoitsy Pál a pénzügyi-bizottság jelentését a jövő évi költségvetésről és ugyancsak Wekerle Sándor miniszterelnök az 1906. évi zárszámadásokról szóló jelentést.

A napirend megállapítása után Rakovszky Béla interpellált a balkáni események dolgában, hogy miért nem tesz a monarchia kellő intézkedéseket az esetleges veszedelem ellen.

Wekerle Sándor miniszterelnök rögtön válaszol az interpellációra s kijelenti, hogy az annektált tartományokban levő haderő elég biztosíték arra, hogy a monarchia érdekei megóvassanak.

Ezzel az ülés véget ért.

A választói jog és a függetlenségi párt.

Budapest, nov. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) A függetlenségi pártkör helyisége tegnap este igen mozgalmas volt. Tegnapi volt ugyanis jelezve, hogy Andrassy Gyula gróf belügyminiszter megismerteti a párt tagjaival a választói jogról szóló reformjavaslatot s így a párt tagjai nagy számmal gyűltek össze. A kormány tagjai közül is többen jelen voltak, így ott volt Wekerle Sándor miniszterelnök, Kossuth Ferenc, Andrassy Gyula gróf, Apponyi Albert, Günther Antal miniszterek, valamint Hadik, Mezőssy és Meskó államtitkárok.

Amint a párt tagjai együtt voltak, Andrassy Gyula gróf belügyminiszter szólt és előadta indokait a választói jog reformja dolgában, előre bocsátva, hogy a javaslatot magát nem ismerteti, mert Kossuth Ferenc már ismertette azt a párt tagjaival. Kijelentette a miniszter, hogy a választói reformra nézve politikailag kötve volt ahhoz a számarányhoz, amelyet Kristóffy javaslata megállapított. Az ő gondja különösen arra irányult, hogy a reform rázkódtatás nélkül menjen át az életbe, ami természetesen, mert arról van szó, hogy a szavazóknak eddigi 1,100 000 nyi száma 2,600 000-re emeltesék. Az ő álláspontja ezért az volt, hogy a választói reformot a pluralitásra kell alapítani, hogy ezzel megmaradhasson a magyarság és az intelligencia szupremáciája. A szavazás nyílt lesz. A választói jogot a közjogi viszonyok folytán nem kötötte csak a magyar irás és olvasáshoz, hanem általában az írás-olvasáshoz. Főntartja a közvetett választást is és nem helyesli, hogy azoknak az analfabétáknak, akik eddig szavazati joggal bírtak, továbbra is szavazati joguk legyen. Kéri, hogy a párt bizonny meg abban, hogy

ő a legjobb indulattal s az ország érdekeit szem előtt tartva alkotta meg a javaslatot s ezért azt a párt fogadja el.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter összegezi a statisztikai adatokat és elfogadásra ajánlja a javaslatot, mert a pártnak eddig is nem a numerantur, hanem a ponderantur volt az elve.

Batthányi Tivadar gróf kéri, hogy lehet-e a javaslat fölött már most is érdemileg vitatkozni. Miután Andrassy Gyula gróf kijelentette, hogy ő meghallgatja a véleményeket, Batthányi kijelentette, hogy neki súlyos aggodalmai vannak a törvényjavaslat szemből. Ezeket az aggodalmai majd később fogja kifejteni, most csak arra a sérelemre mutat rá, hogy a javaslatot a pártok bizalmi embereivel nem ismertették meg. Kéri, hogy a választókerületek beosztásának megismertetésénél szintén mellőzni fogják-e a pártok bizalmi embereit.

Andrassy Gyula gróf kijelenti, hogy a választókerületek beosztásáról szóló törvényjavaslatot a pártok bizalmi embereivel meg fogja ismertetni.

Szentiványi Árpád kijelenti, hogy ő nem híve semmiféle választói reformnak, de ha már meg kell csinálni, azt ne a függetlenségi párt rovására csinálják meg.

Hadik János államtitkár azt hangoztatja, hogy ilyet nem lehet mondani. Vagy elfogadja valaki a javaslatot, vagy nem.

Szentiványi Árpád ismételtén kijelenti, hogy a választójogi reformért nem szabad a felelősséget pusztán csak a függetlenségi pártra hárítani. Véleménye szerint a javaslat csak a latifundumosoknak és a zsidóknak kedvez. Kéri, hogy micsoda rekompenciákat kap a javaslatért a függetlenségi párt.

Andrassy Gyula gróf kijelenti, hogy őt a javaslat megalkotásánál egyedül csak a hazafias és nemzeti szempontok vezérelték s az elhangzott felfogást visszautasítja. A javaslat megszavazására senki sem kötelezhető s mindenki a legjobb belátása szerint cselekedjék.

Hadik János gróf is hangoztatja, hogy a javaslat megalkotásánál csak az ország javának szempontja érvényesült.

Holló Lajos kijelenti, hogy ő ugyan bizalommal viseltetik Andrassy Gyula gróf belügyminiszter iránt, azonban a bírálat jogát fenntartja magának. Annyit már most is kijelent, hogy a javaslatot az országra nézve károsnak tartja.

Andrassy Gyula gróf hangoztatja, hogy ő tudatosan nem tesz kárt az országnak.

Kelemen Samu a zsidókat védi s miután még Andrassy Gyula gróf és azonkívül többen kisebb jelentőségű megjegyzéseket tettek, a párt nagy része a javaslatához hozzájárult.

Bosnyákok Budapesten.

Budapest, nov. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) A bosnyák küldöttség, amely Bécsben járt a királynál, ma este a Szerajevói polgármester vezetése alatt Budapestre érkezik.

A balkáni események.

Budapest, nov. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Belgrádból jelentik, ott a napokban mintegy 250 aktív és 100 nyug., valamint tartalékos tiszt gyűlést tartott, amelyen memorandumot dolgoztak ki, hogy Péter király mondjon le György trónörökös javára.

Budapest, nov. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Rómából sürgönyzik, Milovanovics szerb külügyminiszter, aki tegnap odaérkezett, ma meglátogatta Tittoni olasz külügyminisztert s vele hosszabb ideig tanácskozott.

Budapest, nov. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szentpétervári jelentések szerint a nemzetközi konferencia programja dolgában a tárgyalások Magyarország és Ausztria, valamint Oroszország között normális mederben folynak.

A vasuti munkásszövetség feloszlata.

Budapest, nov. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) A kormány a vasuti munkások szövetségét feloszlatta.

Határidő-üzet.

Budapest, nov. 11. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték: Buza (április 1909.) . . . 25.52 — —
Rozs (novemberre) . . . 21.58 — —
Rozs (áprilisra 1909.) . . . 21. — —
Zab (áprilisra 1909.) . . . 17.04 — —
Tengeri (áprilisra) . . . 14.90 — —

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyilttér.

(E rovat alatti közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk).

Kiváló táplálószer egészséges és gyöngé, a fejlődésben visszamaradt bármilyen koru gyermekeknek. Előmozdítja a csont és az izom képződését, s úgy elhárítja és megszünteti a hasmenést, bélhurutot és hányáskékelést, mint semmi más szer.

4863/1908. sz.

1014-2.2

Pályázati hirdetmény.

Torontárvármegye bánlaki járásához tartozó Nagy-Gáj községben lemondás folytán megüresedett 1000 kor. évi fizetéssel és 22 kor. utátalánnyal javadalmazott **segédjegyzői állásra** pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. I. t. c. 6. §-ában, illetve az 1900. XX. t. c. 3. §-ában körülírt képesítésüket, eddigi alkalmaztatásukat és életkorukat igazoló okmányokkal felszerelt, sajátkezűleg írt kérvényeiket hozzám **f. évi nov. 30-ik napjáig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később beérkezett kérvényeket figyelembe venni nem fogom. A német és szerb nyelv bírása kívánatos.

A választás határnapját a pályázati kérvények beérkezése után fogom megállapítani.

Bánlak, 1908. évi november 6.

Dr. Ürményi,
főbíró.

Kerestetik

egy képesített, lehetőleg szerb anyanyelvű **segédjegyző.**

Egyelőre csak mint havidíjas munkaerő, utóbb ezen segédjegyző-ellenőri állás, mely most van a rendszerítés végső stádiumában, választás útján élethossziglan lesz betöltve. — Mostani fizetése havi 100 kor. Különben az állás évi 1000 kor. fizetés és 240 kor. lakbérrel van tervezve.

Kvatsák Nándor jegyző, Szerbelemér.

1012-3.2

6192/1908. sz. A nagybecskereki járás főszolgabírájától

Pályázati hirdetmény.

Torontárvármegye, nagybecskereki járás, Lázárföld község székhelyvel megüresedett **körállatorvosi állásra** pályázatot hirdetek. A körhöz tartozik: Zsigmondfalva, Bótos, Ernesztháza és Klekk községek.

Javadalmazás: Évi 800 kor. és a vármegyei szabályrendeletben körülírt huszemle díjak, továbbá hivatalos eljárása közben a kö ségektől természetbeni fuvar.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy a pályázati kérvényüket **f. évi dec. 5-éig** nyujtsák be.

A választás határnapját később fogom kitűzni.

Nagybecskerek, 1908. évi nov. hó 6.

Lowieser Imre,
főszolgabíró.

1010-3.3

Az Ambrózi, ezelőtt Ressitzer-féle házban (a Lloydal szemben) egy szép lakás és pedig 3 szoba és mellékhelyiségekkel azonnal, vagy 1909. évi február hó 1-től kiadó.

Bővebb tudósítást LANGER ADOLF urnál
Tomasováczi-utca.

1011-3.2

Vonatok érkezése és indulása
Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1908. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 23 p.

Pancsováról: délután 5 óra 40 p.

Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 50 perc.

Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.

Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.

Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.

Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.

Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 perc.

Csösztelekről: (keskenyvágányú vonal) délután 1 óra 29 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.

Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 46 p.

Szegedre: (motorkocsi) délután 1 óra 15 perc.

Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.

Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra reggel 3 óra 33 perc.

Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 2 óra 31 p. délután 5 óra 25 perc.

Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.

Csösztelekre: (keskenyvágányú vonal) délelőtt 11 óra 55 p.

Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.

Temesvárról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.

Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.

Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

Egy, a kellő műveltséggel bíró fiú

mint tanonc felvétetik

ALMÁSY és SZEPESSY

könyv-, zenemű- és

papirkereskedésében

Nagybecskerek, Hunyady-(fő-)utca.

1007-x.5

Árverési hirdetmény.

A dávidházi gazdaság felosztása folytán **f. évi nov. 12-én reggel 8 órakor**

38 drb jármosökör,

18 drb ló,

2 drb tehén,

1 cséplőgarnitúra (Máv. 10 HP.),

1 gőz tengerimorzsoló,

továbbá szekerek, kocsik és különféle gazdasági eszközök önkéntes árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett eladatnak.

Vasutállomás: Torontálujvár, vagy Öregfalu.

1003-1.4

Dávidházi gazdaság.

RÁMPÁS

dr. Brájjer Lajos
szőlőjéből.Kapható: Zápolya-utca I. sz.
(a házmesternél).

822-x.40

Schlesinger L.

nemzetközi házasságközvetítése

Berlin 18.

a kontinens legnagyobb intézete.

Allandóan több száz vagyonos

hölgy előjegyezve.

658-104.31

Vendéglő-megnyitás.

Az Árpád-u. 638/15. sz. házban levő vendéglő ujonnan átalakítva, mint

Vendéglő a Naphoz

megnyilt.

018-x.14

Mindenkor jó valódi borok és egyéb italok, valamint ételekről gondoskodva van.

Az Árpád-utcai 637/15. sz. házban több kisebb és nagyobb

lakás

azonnal kiadó.

Tudakozódní e lap kiadóhivatalában lehet.

766-x.39

GYÁROSOKNAK, KERESKEDŐKNEK ÉS IPAROSOKNAK SAJÁT ÉRDEKÜK,

hogy gyártmányaikat, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék. — A hirdetések 1900. évi július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét.

HIRDETÉSEK FELVÉTERNEK A „TORONTÁL“ KIADÓHIVATALÁBAN.

